

عنوان مقاله:

تبیین نسبت نظریات اخلاق هنجاری با طرح اخلاقی قرآن کریم

محل انتشار:

تحقیقات علوم قرآن و حدیث، دوره 19، شماره 3 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

سیدمازیار حسینی - دانشجوی دکتری رشته علوم قرآن و حدیث، دانشکده الهیات دانشگاه تهران، تهران، ایران

ابوالفضل خوش منش - گروه علوم قرآن و حدیث، دانشکده الهیات، دانشگاه تهران، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

نظریات اخلاق هنجاری براساس تقریری که از معیار صواب و خطا در اعمال و گزاره های اخلاقی دارند در سه شاخه ی نتیجه-گرا، وظیفه نگر و فضیلت محور دسته بندی شده اند. از نظر فلاسفه ی اخلاق هنجاری، سه معیار (فضیلت/ وظیفه/ نتیجه) از هم متمایز بوده و قابل جمع با یکدیگر نیستند. با این وجود، یافته های این پژوهش نشان می دهد که قرآن کریم بانظر به وسع مخاطب خود که همگی در یک سطح اخلاقی و انگیزشی نیستند، نظریه ای فراگیر ارائه می کند. بر همین اساس، می توان با تکیه بر «نگرش طیفی» به جای نگرش های مرزبندی شده و به وسیله ی سازمان دهی شواهد متعدد قرآنی، این سه معیار متناقض را به متغیرهایی پیوسته تبدیل نمود؛ به این معنا که به جای اینکه میان «وظیفه»، «فضیلت» و «نتیجه» ارتباط از نوع «این یا آن» باشد، ارتباط «هرسه/ و» به صورت طیفی و دارای سلسله مراتب برقرار شود که در پایین ترین مرتبه، توجه به پیامدهای دنیوی و اخروی فعل اخلاقی (به ترتیب: خودگروی/ دیگر گروی/ فایده گروی) و در مراتب بالاتر، فضیلت مندانه بودن خود عمل(وظیفه گرایی) و در نهایت، شکوفایی واقعی انسان (فضیلت گرایی) قرار خواهد داشت. در این الگو، فعل اخلاقی بر اساس تحصیل رضای الهی که در تمامی مراحل مندرج است، طیف بندی می شود و هر مقدار انسان به این آرمان نزدیک تر باشد، فعل او ارزشمندتر خواهد بود.

کلمات کلیدی:

معیار فعل اخلاقی، اخلاق هنجاری، پیامدگرایی، فضیلت مداری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1601414>

